Tutkimuksen rahoitus valtion talousarviossa 2017

Heikki Mannila

12.10.2016

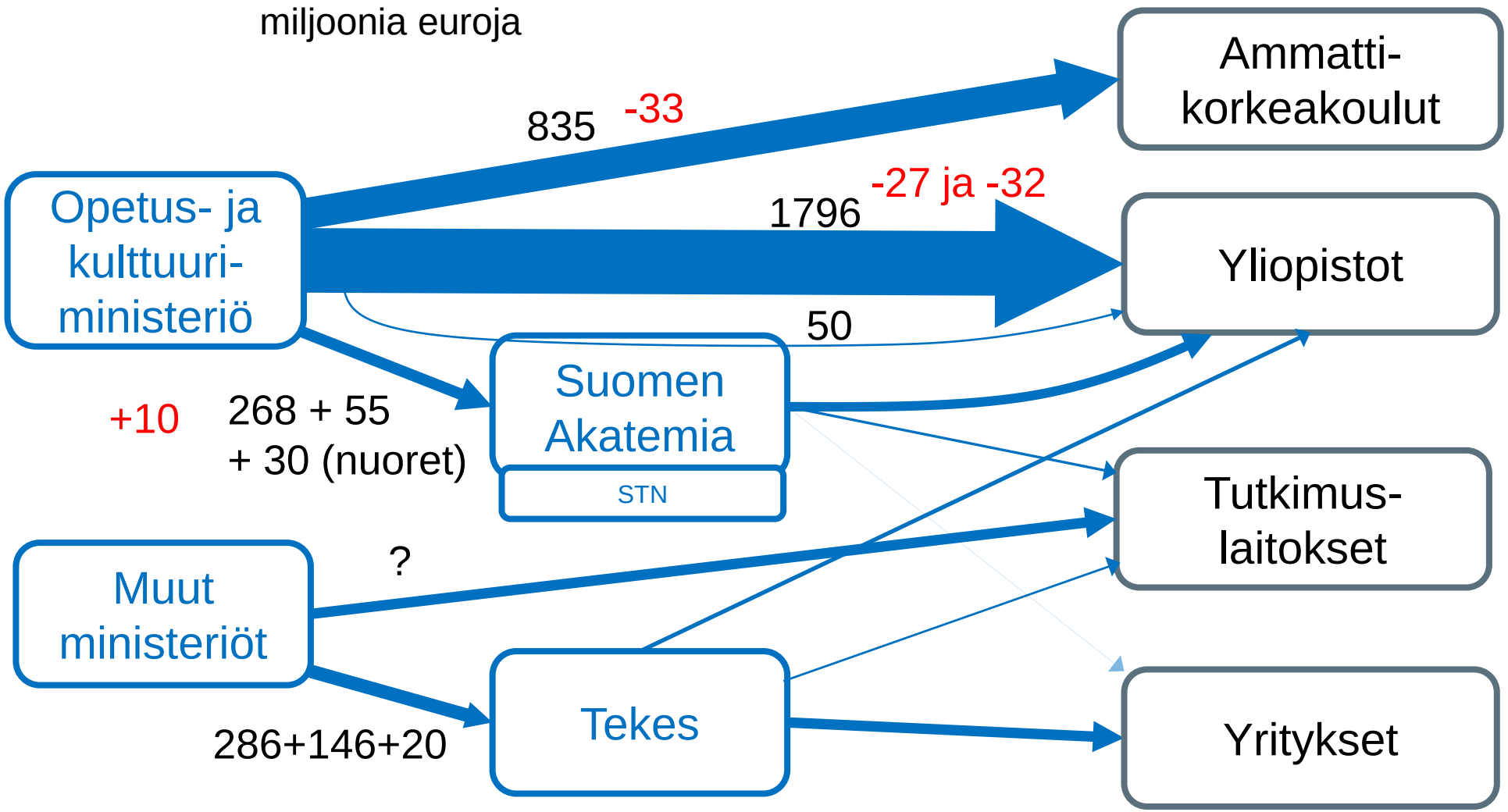
SUOMEN AKATEMIA

Jäsentely

- Rahoituksen kokonaisuudesta
- Akatemian rahoitus
- Kilpaillun tutkimusrahoituksen ominaisuuksia

 © SUOMEN AKATEMIA |

Julkisen rahoituksen arvioidut rahavirrat 2017

Lähde: valtion talousarvioehdotus. Kuvasta puuttuvat säätiöiden osuus (ehkä 200 miljoonaa), EU-rahoitus (ehkä 150 miljoonaa) sekä EAKR-rahoitus ym. Laajemmassa tarkastelussa myös opintotuki olisi syytä ottaa huomioon.

Leikkausten vaikutus?

- Suoria ja epäsuoria vaikutuksia
- Yliopistojen yt-menettelyt
- Tutkijanuran houkuttelevuus?
- Jne.

Suomen Akatemian rooli

- Toimintatapa
- Miksi kilpailullista rahoitusta?
- Akatemian rahoituksen kokonaisuudesta
- Kuinka usein haetaan?

 © SUOMEN AKATEMIA |

Suomen Akatemia tutkimuksen rahoittajana

- Kilpailullinen rahoittaja, avoimet haut
- Menettelytapa:
  - Tutkijat tekevät hakemuksia
  - Kansainvälisistä asiantuntijoista muodostuvat paneelit arvioivat hakemukset
  - Tieteelliset toimikunnat (ja vastaavat elimet) tekevät rahoituspäätökset paneelilausuntojen perusteella
  - Laatu, vaikuttavuus, uudistuminen, monitieteisyys, kansainvälisyys
- Rahoitus 3-6 vuotista, suurin osa 4- tai 5-vuotista
  - Tutkijoiden ja hankkeiden rahoitus
  - Tutkimusympäristöjen rahoitus (tutkimusinfrastruktuurit, huippuyksiköt, yliopistojen profiloituminen)

Miksi vertaisarvioitua kilpailullista rahoitusta?

- Kansainvälinen vertaisarviointi antaa kuvan tutkijoiden työn laadusta kansainväliseen tasoon verrattuna
- Mahdollistaa laadukkaimpien tukemisen
- Uusien avausten tunnistaminen
- Laatu, vaikuttavuus, uudistuminen

Suomen Akatemian rahoitus yliopistoissa

- Yliopistojen tilinpäätösten kokonaissumma vuodelta 2015 oli noin 2800 miljoonaa

- Tutkimukseen käytettiin 1450 miljoonaa
- Akatemian osuus noin 270 miljoonaa
- Eli noin 9 % yliopistojen koko rahoituksesta
- Noin 27 % kaikesta ulkopuolisesta rahoituksesta
- **Noin 20 % yliopistojen tutkimusrahoituksesta**

Suomen Akatemia tutkimuksen rahoittajana

- Kokonaisvaltuus on kasvanut, mutta sitomaton osa pienentynyt
  - Yliopistojen profiloitumisen edistäminen
  - Strategisen tutkimuksen rahoitus

- Perinteisten rahoitusmuotojen hakemusmäärä kasvanut viidessä vuodessa noin 40 %

- Vähemmän rahaa, enemmän hakemuksia (noin 4000/vuosi)

  → Hyväksymisprosentit laskeneet

  Perinteisissä rahoitusmuodoissa 9-17 %

 © SUOMEN AKATEMIA |

Suomen Akatemia tutkimuksen rahoittajana

- Vuoden 2017 rahoitus: positiivisiakin merkkejä
  - Perusvaltuus kasvoi 10 miljoonaa
  - Nuorten tutkijoiden tukemiseen 30 miljoonan kertaluonteinen lisäys

- Hakemusmäärä noin entisellään
- Hyväksymisprosentit tulevat pysymään matalina

Kuinka usein haetaan?

- Viisivuotiskaudella 2010-2014 hakijat tekivät keskimäärin 0,4 hakemusta vuodessa (ne jotka hakivat ainakin kerran)
- Eli 2 hakemusta viidessä vuodessa

- Professorit tekivät keskimäärin 0,6 hakemusta vuodessa
- Eli 3 hakemusta viidessä vuodessa

Uudet rahoitusmuodot

- *Yliopistojen profiloitumisen vahvistaminen*
- Strategisen tutkimuksen rahoitus
- Tutkimusinfrastruktuurien rahoitus

Yliopistojen profiloitumisen vahvistaminen

- Kaikkea ei ole koskaan tehty, kaikkea ei tarvitse tehdä, se mikä tehdään pitää tehdä hyvin

- Riittävän suuret yksiköt tieteenalan tai ilmiön tarkasteluun pystyvät houkuttelemaan hyviä tutkijoita ja opiskelijoita
- Työnjako ja yhteistyö

- Rahoitus profiloitumisen vahvistamiseen: kilpailullista rahoitusta
  - Yliopistot laativat hakemukset
  - Kansainvälinen arviointipaneeli arvioi ne
  - Päätökset tehdään arviointien perusteella

Osaaminen

- Laadukas tutkimus, korkeatasoinen opetus ja innovaatiotoiminta hyödyttävät toisiaan
- Kaikki kiinni ihmisistä
- Henkilöstön ja opiskelijoiden rekrytointi keskeistä
- Inhimilliset voimavarat ja toimintaympäristö